

ъ in ъ nista nikaka glasa, ampak sta samo znaka trdega in mehkega izgovarjanja konsonantov, za katerimi stojita.“

Po besedah učenih ruskih jezikoslovcev ni tedaj ъ nič drugega, kot goli znak trdega, to je navadnega izgovarjanja konsonantov; to se pravi: нѣ je trdi konsonant, kakor v slovenskih besedah „nikdar, in, slon“, а нѣ je mehki konsonant, kakor v slovenskih besedah „njiva, gospodinj, boginj, konj“. Iz tega je vidno, da ruski нѣ se piše po slovenski n, а ruski нѣ se piše nj, zakaj za navadno (trdo) izgovarjanje konsonantov v slovenščini ne upotrebujemo nikakega znamenja; mehko izgovarjanje konsonantov nam pa kaže v slovenščini j. Razloček med ruščino in slovenščino gledé zaznamovanja mehkega izgovarjanja konsonantov je ta-le: 1) V slovenščini je tako zmehčavanje lastno samo dvema konsonantom, namreč elu in enu: molj, konj; v ruščini se pa tako zmehčavajo l, n, r, d, t, komaj slišno je zmehčavanje konsonantov s, z, v, zmehčavanje drugih konsonantov ni slišno, znak zmehčavanja ѣ se jim priveša le na podlagi etimologije. Tedaj ruske besede конѣ, молѣ čitaj in z latinico piši kakor slovenske besede konj, molj; kako se mehko izgovarjajo konsonanti r, d, t, na pr. v besedah: carѣ, jadѣ (=jed), пѣтѣ, je treba slišati iz ust Rusa; reči je samo mogoče, da ti konsonanti se zmehčavajo po analogiji zmehčavanja konsonantov l in n, to je pri izgovarjanji ni slišati znaka ѣ, ampak sliši se samo mehki konsonant; a kadar take besede z latinico pišemo, moramo mehko izgovarjanje konsonantov r, d na konci zlogov zaznamovati po analogiji молѣ, конѣ sè znakom j; tedaj imenovane ruske besede moramo v citatih pisati: carj, jadj, petj. Ker zmehčavanje drugih konsonantov ni slišno, tedaj v citatih iz ruščine nam tudi ni treba ga zaznamovati, na pr. golubѣ (golob) čitaj kakor golubѣ, to je, golub; семѣ (sedem) čitaj kakor семѣ, to je, sem. Buslajev na str. 26. §. 21. pravi: „Samo na podlagi poročila (po predaniji, traditione) pišemo: čitaješѣ, ne pa kakor izgovarjamo: čitaješѣ, to je, čitaješ“. 2) V slovenščini znak zmehčavanja se ne piše samo na konci zlogov, ampak tudi sredi zlogov, to je, pred vokali; а v ruščini samo na konci zlogov, sredi zlogov pa mehko izgovarjanje konsonantov kažejo mehki vokali, ki se pišejo namestu trdih. Mehki vokali so: „jatj“, „ja“, e, ѣ, i, w; trdi pa so: a, ѡ, и, *) o, u. Tedaj ruske besede: niva, Neva, конюх, list, pole, люbo čitaj in z latinico, če hočeš, piši: njiva, Njeva, konjuh, ljist, polje, ljubo. Drugače je s konsonanti r, d, pri izgovarjanji besedi: carю, дѣти, гости, сестj itd. je treba znati mehko izgovarjati konsonante stoječe pred mehkiimi vokali, а kadar take besede z latinico pišemo, ne smemo upotrebljati znaka mehkosti j, zakaj če bomo pisali: carju, djetji, gostji, sjestj, bomo napak izgovarjali: car-ju, d-jet-ji, gost-ji, s-jestj; tako izgovorjene besede imajo velikokrat drug pomen in se po ruski drugače pišejo, na pr. gosti pomeni to, kar po slovenski; а gostji je rodivnik od gostja (Inwohnerin) ter se po ruski piše: gostѣja, gostѣji; sestj pomeni sestí; sjest pa pomeni pojest ter se piše съestj. O ѣ in ѡ v primerih sjest in gostji glej citat iz gramatike Poljivanova. Kratko: na konci zlogov mehkim ruskim konsonantom, kadar ruske besede pišemo z latinico, moramo pribavljati j, ker čitatelj drugače ne more vedeti, kako se izgovar-

jajo, mehko ali trdo? pred vokali pa j ne smemo upotrebljati (razven za l in n), ker čitatelj bi lahko napak čital in ker mehki vokal uže sam kaže, da se pred njim stoječi konsonant mehko izgovarja.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* *Dragoljubci*. Zbirka poučnih pripovedek slovenske mladini. Nabral in spisal Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani. Zvezek I. V Ljubljani založil in izdal pisatelj 1879.

Spoštovani vrednik in izdajatelj šolski mladini priljubljenega „Vrteca“ čutil je potrebo, kakor jo je čutil tudi častiti nunski katehet gosp. Kržič, čegar „Zgled bogoljubnih otrok iz vseh časov kršanstva“ so „Novice“ v 28. listu priporočale, mladini podati poučno in zabavno berilo in dal je zato ravnokar na svitlo 1. knjižico pod naslovom „Dragoljubci“. Vzel je pisatelj to besedo iz ust naših Belih Kranjcev, kateri mile nam pomladanske cvetice šmarnice zovejo „dragoljubci“, in je v 1. knjižici podal šopek 40 takih cvetličic v lepi posodi, to je, v lepem materinskem jeziku. Kratke povestice so, vse primerne duševni zmožnosti mladine naše, kateri naj služijo v koristni poduk in prijetno zabavo. Ker pisatelj imenuje knjižico, ki je ravnokar na svitlo prišla, prvo knjigo, je po takem to znamenje, da bode nadaljeval izdavanje te zbirke. V blagi ta namen pa mu je treba podpore, da se mu povrnejo tiskovni stroški poedinih knjižic od strani starišev in družih prijateljev mladine. Naj zato vsi ti hitro sežejo po lepi 1. knjižici, ki se dobiva tudi v knjigarni Giontiniovi po 45 krajc.

Popotne črtice.

Spisuje političen sitnež.

(Dalje.)

Ker so naju v Šentvidu pričakovali, se nisva mogla dolgo muditi; stopiva tedaj par sto korakov dalje do vasi, kjer so naju gospodje jako prijazno sprejeli. Le škoda, da je bil čas prekratek in ravno sobota, drugače bi bili uže še katero rekli. Menili smo se tudi o volitvah, а tam je vse dobro kazalo. Ob štirih naju potegne kočijaž mojega vljudnega prijatelja po veliki cesti naprej proti glasovitemu „velikemu Gabru“. Tam, kjer se zavije cesta v rebro, je videti več gomil, „ajdovi grobi“ imenovanih; nekoliko so jih uže prekopali in našli v njih mnogo starinskega, vrče s pepélom, steklenice, star denar itd. Ljudstvo pravi, da je tam na levi od ceste stalo enkrat gradovje (morda vojaški šotor ali tabor), ker se nahajajo zdaj še nasipi in prvotno zidovje v zemlji.

Pripeljemo se memo gostilnice „pod Gabrom“ — našim bralcem uže znane Vesteneckove glasovite postaje. Kočijaž konja nekoliko pridržuje, а jaz velim „le naprej!“, ker me ne mika vstaviti se pri Vesteneckovem pajdašu županu Hribarju, in tako drdramo še naprej po veliki cesti do polovice griča. Tu skočiva z voza, vpreževa zopet svoje peš-konjiče in vkreneva v stran na desno.

„Moj Bog, ali ni bolje poti na Sela?“ — zdihiem jaz, ko sem jel balancirati po suhi cesti, ki je pa imela brajde, kakor da bi bila razorana.

„Ni je ne“ — odgovori moj prijatelj — „čera vno se je gospod župnik selski na vso moč za-njo potezal.“

„A, to je toraj tista cesta“ — poprimem jaz — „o kateri se je uže toliko pisalo po naših listih!“

*) Jaz ta vokal pišem z latinico ij, Miklosich y; izgovarja se pa skoraj tako, kakor bi Ribničan namestu müha izgovoril müjha. Kako se „jatj“ in „ja“ izgovarjata in po slovenski pišeta, bomo slišali na konci tega spisa. Pis.